

СОЦІОЛОГІЯ МІГРАЦІЙ

Опис курсу

Дисципліна «Соціологія міграцій» є нормативною навчальною дисципліною, розробленою для освітньо-професійної програми бакалаврського рівня «Прикладна соціологія», зі спеціальності 054 «Соціологія», яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредити за Європейською Кредитною Трансферною Системою (ECTS).

Навчальна дисципліна «Соціологія міграцій» охоплює вивчення соціальних процесів, пов'язаних із переміщенням людей через національні кордони або в межах однієї країни. Студенти ознайомляться з основними теоретичними підходами та концепціями у сфері вивчення міграцій, а також чинниками, що стимулюють або обмежують міграційні потоки. Особлива увага приділяється соціальним наслідкам міграції, зокрема і в умовах війни, а також політиці та стратегіям управління міграційними процесами. Курс передбачає лекції та семінарські заняття, виконання індивідуальних наукових завдань для закріплення одержаних знань.

Мета викладання навчальної дисципліни «Соціологія міграцій»: формування у студентів комплексного розуміння соціальних аспектів міграційних процесів, вивчення причин і наслідків міграції для індивідів, спільнот та суспільства в цілому, а також розвиток навичок аналізу проблем, пов'язаних з міграційними явищами.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними теоріями та концепціями соціології міграцій;
- проаналізувати фактори, що впливають на міграційні процеси, зокрема економічні, політичні, соціальні та культурні чинники;
- окреслити типи і форми міграції;
- виокремити можливі соціальні наслідки міграції;
- проаналізувати державні політики і стратегії управління міграційними процесами;
- окреслити особливості соціологічного вивчення туризму як різновиду міграції;
- розвинути у студентів навички аналізу проблем, пов'язаних з міграціями.

Рекомендована література

Основна література:

1. Коваліско Н. В., Бубняк С. М. Соціальне самопочуття внутрішньо переміщених осіб в Україні: соціологічний дискурс : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 294 с
2. Никифорова Н.О. Соціологія міграцій та вимушених переселень [Електронний ресурс]: навч. посібник. Київ: МДУ. 2024. 197 с. Режим доступу: <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6036>
3. Ровенчак О. Міжнародна міграція: теорія та практика [Текст] : монографія / О. А. Ровенчак, В. В. Володько ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 410 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 367-410.
4. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія. К. : НІСД, 2018. 472 с.
5. Біженці та внутрішньо переміщені особи України на шляхах війни: кроки незламності: м-фія / М.В. Бірюкова, Ю.А. Калагін, Н. В. Коваліско та ін.; за ред. М. В. Бірюкової. Львів: СПОЛОМ, 2023. 380 с. С.92-130
6. Пачковський Ю. Ф. Соціальний капітал спільнот українських трудових мігрантів у країнах Європейського Союзу : монографія / Ю. Ф. Пачковський, Г. П. Селешук. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 264 с.
7. Соціологія туризму: підручник /М.П.Лукашевич, Ф.Ф.Шандор, С.М.Мошак. Київ: Знання, 2015. 303 с.

Додаткова література:

1. Кухтик С.В., Деркаченко Ю.В. Імміграція та адвокація прав біженців і внутрішньо переміщених осіб. Харків, 2018. 396 с.
2. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. (Сер. «Проблеми регіонального розвитку»).
3. Біль М. М., Махонюк О. В., Мульська О. П., Бараняк І. Є., Карп'як М. О. Міграційна мобільність молоді: результати соціологічного дослідження та нові виклики в умовах війни: науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2022. 72 с.
4. Токар, В. М., & Гбур, З. В. (2023). Аналіз показників міграції населення: внутрішня та зовнішня. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування, (7).
5. Пітюлич М. М., Федак Ю. Ю., Гембік М. В., Тирпак С. Б. Сучасні тенденції та підходи до регулювання міграційної мобільності населення в умовах війни. Регіональна економіка 2024, №2. С. 103-113
6. Давидова О.Г. Методи оцінювання туристичної привабливості регіонів країни. Український соціум. 2015. № 4(55). С.97-107
7. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 246 с.
8. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання дев'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю., проф. Барського Ю.М., доц. Лепкого М.І. Луцьк : ВІП Луцького НТУ, 2023. 388 с.
9. Сучасні міграційні процеси і соціальне сирітство: соціологічний дискурс [Текст] : монографія / Коваліско Наталія Володимирівна, Ілік Христина Василівна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : Ліга-Прес, 2019. 234 с.
10. Червінська, Л., Каліна, І., Червінська, Т., Сафонов, Ю., Ліщенко, А., & Шуляр, Н. (2024). Вимушена міграція в умовах війни: виклики, фінансово-економічні ризики, напрями роз'язання проблем. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2(55), 531–545.

Інтернет-джерела:

1. Офіційний сайт державної міграційної служби України <https://dmsu.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції в Україні <https://ukraine.iom.int/uk/mom-v-ukrayini>
3. Конвенція і Протокол щодо статусу біженців, УВКБ ООН, <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10.pdf>
4. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну — дослідження Громадянської мережі ОПОРА <https://www.opora.ua.org/viyana/kilkist-ukrayintsiv-ta-yikh-migratsiia-za-kordon-cherez-viynu-doslidzhennia-gromadianskoji-merezhi-opora-24791>
5. Офіційний сайт відділу міжнародних зв'язків ЛНУ імені Івана Франка <https://international.lnu.edu.ua/>
6. Аналітична доповідь Українського центру економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова за підтримки ICAP «Дослідження гендерної специфіки вимушеної міграції з України до ЄС в умовах військового конфлікту». 2024 <https://razumkov.org.ua/images/2024/01/30/2024-Pyshulina-GENDER-MIRACIY-2-SITE.pdf>
7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» URL: <http://stmm.in.ua/>
9. Вісник Львівського університету Серія соціологічна URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology>
10. Український соціологічний журнал URL: <https://sau.in.ua/magazine/ukrayinskyj-socziologichnyj-zhurnal/>

11. Вісник Харківського університету Серія соціологічна URL:
<https://sau.in.ua/magazine/visnyk-harkivskogo-nacziionalnogo-u/>
12. Соціологічні Вісники України URL: <https://sau.in.ua/magazines/zhurnaly/>
13. Публікації викладачів кафедри соціології ЛНУ імені Івана Франка URL:
<https://clio.lnu.edu.ua/department/sotsiologiji>